Polacy przy grobie św. Antoniego w Padwie
Część I–II: Opole 2019–2020
Seria: Natio Polona. Fontes et Studia II/I–2
Redakcja Mirosław Lenart

Archiwalne Źródła Tożsamości

Natio Polona MCCXXII · MMXXII

Arras Grompo

Arras Grompo

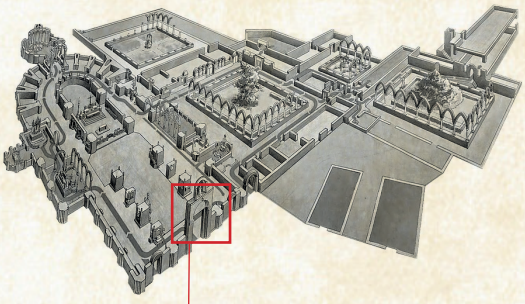

Lokalizacja zabytku

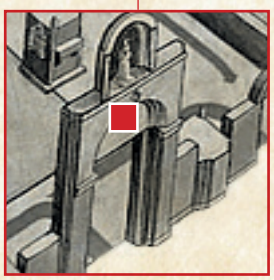

- **Lokalizacja / miejsce przechowywania:** obecnie w Musei Civici w Padwie (nr inw. 606), pierwotnie (od ok. 1619 do 1842/43 roku) po wewnętrznej stronie fasady bazyliki, nad głównymi drzwiami (własność Veneranda Arca od 27.12.1618 do 26.04.1862)
- **Datowanie, pochodzenie:** 1. poł. XVI w., Bruksela
- **Autor, warsztat:** tkalnia Pietera van Aelsta?, Bernard van Orley i Pieter Pannemaker?; arras mógł wchodzić w skład kolekcji dziesięciu tapiserii poświęconych historiom Dawida, przechowywanych w Muzeum Cluny w Paryżu
- **Materiał i technika:** arras, tkany na osnowie o gęstości 7 nici na centymetr nićmi z delikatnej wełnianej przędzy, jedwabnymi, srebrnymi i złotymi
- **Wymiary:** wys. 440 cm, szer. 783 cm
- **Stan zachowania:** bardzo dobry
- **Opis formalno-ikonograficzny:** tapiseria, utkana na osnowie o gęstości 7 nici na centymetr nićmi z delikatnej wełnianej przędzy, jedwabnymi, srebrnymi i złotymi, przedstawiająca biblijną historię walk wojsk Dawidowych pod wodzą Uriasza Hetyty przeciwko Ammonitom.
- **Osoby powiązane z obiektem:**

  Giacomo Grompo herbu własnego. Szlachcic z rodu Grompo, związanego z Padwą od 1275 roku, wpisanego do Rady Nobilów Padewskich w 1627 roku (w osobie Egidio Grompo, ponowiony w 1647 roku dla G.B. Giacomo Giuseppe di Alvise Grompo). Giacomo Grompo, przytłoczony problemami finansowymi, 27 grudnia 1618 roku zwrócił się do zarządu Veneranda Arca di S. Antonio z propozycją dość osobliwej darowizny, polegającej na wykupie przez zarząd tapiserii z zastawu za cenę 500 lirów. Veneranda Arca przychyliła się do jego prośby jednomyślnie i w ten sposób weszła w posiadanie arrasu. Nie udało się dzisiaj ustalić, w jaki sposób arras miał dostać się w ręce padewskiej rodziny Grompo. Źródła archiwalne, dotyczące padewskich losów arrasu, milczą na temat polskiej proweniencji arrasu, jednak najstarsze drukowane opracowania historii padewskiej świątyni św. Antoniego oraz pierwsze przewodniki po bazylice, pochodzące z XVIII i XIX wieku, zgodnie wskazują na polski epizod w losach rodziny Grompo i związany z nim nabytek cennego arrasu. Z uwagi na brak możliwości obejrzenia z bliska, niedostateczne oświetlenie, a także gromadzący się kurz i zadymienie wnętrza po pożarach z czasem nastręczała obserwatorom trudności również sama interpretacja tematu tapiserii, więc z uwagi na militarny charakter przedstawionej sceny oraz utrwaloną w świadomości historię proweniencji tkaniny zaczęto utożsamiać zilustrowane na arrasie biblijne zmagania wojsk Dawidowych z Ammonitami z którąś z bitew w dziejach Rzeczypospolitej.

Polacy przy grobie św. Antoniego w Padwie
Część I–II: Opole 2019–2020
Seria: Natio Polona. Fontes et Studia II/1–2
Redakcja Mirosław Lenart

Arras Grompo

Arras Grompo, fragment

Bibliografia:

1. Inwentarze drukowane, katalogi z wypisami źródłowymi, edycje materiałów archiwalnych:

Archivio della Veneranda Arca di S. Antonio. Inventario, vol. 1–3, a cura di G. Bonfiglio-Dosio, G. Foladore, Veneranda Arca di S. Antonio: Centro Studi Antoniani, Padova 2017.

Sartori A., *Archivio Sartori. Documenti di storia e arte francescana. Basilica e convento del Santo*, a cura di G. Luisetto, Associazione Centro Studi Antoniani, Padova 1983; wyd. elektroniczne: *Archivio Sartori. Documenti di storia e arte francescana*, Unitelm, Padova 2006.

Gonzati B., *La Basilica di S. Antonio di Padova descritta ed illustrata*, vol. 1–2, Antonio Bianchi, Padova 1852–1853.

2. Najważniejsze przewodniki i relacje popularnonaukowe:

Ruzza S., *La Basilica di sant'Antonio itinerario artistico e religioso*, Centro Studi Antoniani, Padova 2016.

Zaramella V., *Guida inedita della basilica del Santo. Quello che del Santo non è stato scritto*, Centro Studi Antoniani, Padova 1996.

Staszic S., *Dziennik podróży Stanisława Staszica 1789–1805*, z rękopisu wydał Cz. Leśniewski, nakładem Polskiej Akademii Umiejętności, Gebethner i Wolff, Kraków 1931 (Archiwum do Dziejów Literatury Polskiej, seria II, t. 2).

Moschetti A., *Il Museo Civico di Padova: cenni storici e illustrativi presentati al Congresso storico internazionale di Roma (aprile 1903)*, P. Prosperini, Padova 1903.

Krzyżanowski S., *Wspomnienia z Padwy. Notatki z podróży*, w Drukarni „Czasu" W. Kirchmayera, Kraków 1868.

De Marchi A., *Nuova guida di Padova e i suoi dintorni*, presso Felice Rossi libraio all'Università, coi tipi del Seminario, Padova 1855.

Meneghelli A., *Sopra un antico arazzo lettera a Jacopo Cabianca*, Co' i tipi di Angelo Sicca, Padova 1843.

Moschini G., *Guida per la città di Padova all'amico delle belle arti*, Fratelli Gamba, Venezia 1817.

Bigoni A., *Il forestiere istruito delle meraviglie e delle cose più belle che si ammirano internamente ed esternamente nella basilica del Gran Taumaturgo S. Antonio di Padova […]*, Stamperie del Seminario, Padova 1816.

Perissutti B., *Notizie divote ed erudite intorno alla Vita e all'insigne Basilica di S. Antonio di Padova*, Tipografia del Seminario, Padova 1796.

Rossetti G., *Descrizione delle pitture, sculture, ed architetture di Padova con alcune osservazioni intorno ad esse, ed altre curiose notizie. Edizione terza accresciuta e migliorata*, Tipografia del Seminario, Padova 1780.

2. Studia:

Wrana M., *Arras Grompo i jego losy w Padwie (XVII–XX w.)* [w:] M. Lenart, M. Wojtkowska-Maksymik, M. Wrana, *Polacy przy grobie św. Antoniego w Padwie*, cz. 1: *Pamiątki, donacje, świadectwa kultu (wieki XVI–XIX)*, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2019 (Natio Polona. Fontes et Studia II/1).

Fossaluzza G., *Da Paolo Veneziano a Canova: capolavori dei musei veneti restaurati dalla Regione del Veneto, 1984–2000*, Marsilio, Venezia 2000.

Gli Arazzi del cardinale: Bernardo Cles e il Ciclo della passione di Pieter van Aelst, a cura di E. Castelnuovo, Temi Editrice, Trento 1990.